

Nro. 4.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indált Bétsből Kedden Januarius 12-dik napján 1813-dik
esztendőben.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Orosz Birodalom.

*Péttersburghan, az Orosz seregeknek Wiasmánál Marschal Davoust és Elchingen ellen történt verkedésekre nézve, az úgy nevezett Kazani fő templomban az Udvarnak és a' főbb embereknek jelenlétekben Nov. 25-dikén közönséges istenisztelet tartatott. A' Pétersburgi újságnak ezen tárgyat illető jelentésében ezek a' kifejezések is elő fordulnak egyebek között: — „Ő Császári Felsége ezen elfelejthetetlen győzedelemre nézve, mellynek következése volt *Smolensk* városának megszabadíttatása, megparantsolói méltóztatott, hogy F. M. Hertzeg Golonitschew *Kutusow* ennekutánna *Smolenski Kutusownak* neveztlenség.*

Orosz Bülletinek.

Ezekben most két nevezetes tárgyak fordultak elő: egyik, hogy Gróf *Wittgenstein* és Admirális *Tschitschagoff*, mikor azon iparkodtak, hogy seregeiket összzetsatólhassák, miképpen kerestették-fel egymásnak hollétét; másik, hogy miként verekedett a' Gróf *Wittgenstein* ármádája a' Bereczina vize mellett Nov. 28-dik és 29-dik napjain Napoleon Császárral. —,

„Szerentsémnek tartom (ezek summásan a' Gróf *Wittgenstein* szavai) jelenteni Császári Felségednek, hogy a' Felséged' szárnyadjutánása Oberster *Czernitschew*, minekutánna ötet Admirális *Tschitschagoff* egy Kozák Regementel az éa ármádámnak felkeresésére elküldötte volna, ő a' réa' bízott dolgot, minden veszedelmek és nehézségek mellett, igen nagy pontossággal és jó következéssel telyesítette. Éjjel nappal az ellenséges seregek között útavván, négy folyóvizeken úsztatván által, 's útjában az előtalált ellenséges bagázsias szekereket 's az ellenség által töllünk elvétellett készületeket semmivé tévéa, ő volt az első a' ki az Admirális *Tschitschagoff* ármádájának mozdúlása és az ellenségnek valóságos állapotja felől nekem tudósítást hozott, 's ennek alkalmatosságával három ellenséges Kurirokat el fogott, és Gen. Lieutenánt Báró *Winczingerodét* harmadmagával, kik között voltak Gen. Májor *Swetschin* és Kapitány *Narischkin*, megszabadította, kiket én ma (ezt Nov. 18-dikán írta *Wittgenstein*) *Petersburg* felé útnak indítottam. Az Admirális *Tschitschagoff* ármádájának, mint a' *Czernitschew*tól vett tudósításokból kihozhatom, tegnap meg kellett *Minsk*be érkezni.“

Oberster Czernitschew e'képpen írta-le ezen újját a' Petersburgi újság szerint: — Fő vezér Tschitschagoff már régtől fogva semmi hírt nem vehetvén az Excellenziaád' ármádája felől (ez a' tudósítás Gróf Wittgensteinhoz van intézve), szükségesnek ítélte minden iparkodását arra fordítani, hogy az Exc.ád' ármádiájával való közösülést nagy sietséggel helyre állítsa. Ezen czélzásának végrehajtása végett vezériésem alá adta ő Exc.ája Nov. 6-dikán a' Pantelejew Kozák Regimentet Slonimban. Én az előmbe adatott rendelés szerint, napjában 10 mériföldnyi utat is tévén, 's Nowogrodekbe megérkezvén, folytattam ezen expeditziót, noha bal felől tele voltak ellenséges tsapatokkal a' faluk, jobb felől pedig a' Dombrowszky egész serege Stolpcy és Kajdanow nevű helységekbe tanyázott. A' *Niszen* vizén úsztatva mentünk által Kolodesna mellett, a' honnét Nalibokin és Kamienen által Ivancz felé folytattuk útunkat. Ezen utolsóbb két helységben 800 betegekből álló ellenséges ispotályt találtunk, a' kik mellett 100 emberek voltak vigyázaton: de sem a' réám bízott dolognak fontossága sem az ármádától való ily meszszetávozásom nem engedték, hogy ezen ellenséges csoportot hadi fogságra az ármádához küldhessem, és a' Regimentet a' kísértetés által meggyengítsem: tehát csak azt tselekedtem, hogy az ellenséges fegyvert és egyéb készületet özszerontattam, 's a' lovakat elvételtem, a' mint ezen expeditzió alatt többször is tselekedtem, minthogy véletlenül jelenvén meg Kozákjaimmal ezen vidékeken, több helyeken találtunk ellenséges csoportokat, és különben néha száz em-

bereket öszsze fogdoshattunk volna. A' Minsk felé menő nagy út mellé Dubrowához két óratávolságra megérkezvén, itt egy 20 Vasasokból és Dragonyosokból álló ellenséges vigyázó tsoportot találtunk és fogtunk - el. A' fegyvert és lovakat ettől is elvétetvén az embereket elbótsátottuk. Ezekről esett értésünkre, hogy a' Frantzia nagy armáda Smolensk és Minsk felé folytatja hátrálását, mellyre nézve attól félhettünk, hogy ezt a' Wilna felé menő országútat nem soká ellepven az ellenség, annál bajosabban találhatunk módot az ezen keresztül való menetelre és a' Grof Wittgenstein seregéhez való megérkezhetésre. Kettőztettük iparkodásunkat; éjjel folytattuk inkább útunkat, minthogy a' nagy úton, mellyen által kellett jönnünk, nappal számos ellenséges csapatok járkáltak. Szerentsésen által jövéen, az úttól valami 3 *verste* távolságra lesbe állottunk. Ezen a' helyen történt, hogy Generális Winzingerodét a' társaival együtt megszabadítottuk, és a' Frantzia Császárnak három Kurirjait, kik közzül egy Párisból az armadához, kettő pedig az armadától Páris felé utazott, elfogtuk. Szerentsémen leszen a' nállok talált írásoknak foglalóját szóval közleni Exc.áddal. Innét tovább indulván, az előmbe szabott cél felé siettem, a' melly igen fontos volt, azért, hogy különbkülömb armadáink egyetértőleg dolgozhasanak ezen nevezetes környülállások között. —

„*Vereste* nevű mezővároshoz érkezhvén, szembe találtam Demidow nevű tisztünket, a' ki Exc.ádtól küldetett vala - el egy tsoportal, hogy Admirális Tschitschagoffhoz menjen. En ezen tisztnek jól eszire adtam, mi módon folytassa útját,

's a' magam eddig tett útazásomat is figurák által való írásban néki által adtam, hogy vigye el Admirális Tschitschagoffhoz. Parantsolatom van az eránt, hogy az Exc.ád ármádájához megérkezvén, a' véllem lévő Kozák Regimentet adjam által Exc.ádnak. Ötödfél nap alatt 350 verste (ötven méríöld) utat tettem az ellenségek számos tsapatjai között; úsztatva négy vízen jöttem által; sok bagázsias szekeret semmivé tétetem, mellyek között volt a' Fr. Császári testőrző sereg' patikája is. En vagyok az első, ki az Admirális Tschitschagoff ármádájának mozgásairól és a' Fr. nagy ármádának belső környüllásairól, az Exc.ád ármádájához tudósítást hoztam. Mikor már az Exc.ád ármádájához közelgettem, hadi foglyokat is kezdettem öszsze gyűjteni, kiknek száma a' Kurirokkal 's egyéb e'féle személyekkel együtt valami 50-re telik. Közzülünk egész útunk alatt, elesett 4, megsebesedett 5, és nem találhatik 6 emberünk. Megöletett 4, és megsebesedett 4 lovunk."

A' másik tudósítást *Borissowból* Nov. 29-dikén küldötte Gróf Wittgenstein a' Császárhoz, melly ennyiben áll: —,

„Alázatossággal jelenttem vala tegnap Cs. Felségednek, hogy *Napoleont* a' Beretzinán való általmenetelekor meg fogom támadni, a' mi még az nap' meg is történt. Minekutánna az ellenséget a' vízen való általmenetelnél Studenzo mellett meglehető sokasággal béértém volna, ő megállapodott, és hogy bagázsiját megmenthesse, az általjáró helyet leg nagyobb vákmőrősséggel védelmezte. De kivertem én őtet tsakugyan a' maga állásából, és 3 verste távolságra

kergettem; a' verekedés egész nap tartott; ma a' vízen is által kergettem, melly után ő a' Studen-
czónál lévő hidat elégette. Hanem én, minthogy
a' hidas hajók Admirális Tschitschagofftól már
mégérkeztek hozzám, már most hidat tsinál-
tatok, 's a' víznek túlsó partjára által viszem
ármádámat, hogy ezen Admirálissal és a' Gen.
Platow lovasságával együtt dolgozhassak. —

„A' tegnapi tsatában nyertünk egy ágyút,
elfogtunk 1500 embert; ma, az ellenség' által
költözésekor, 12 ágyút, mellyeken kívül sok
ágyúját a' vízbe hányta az ellenség. Ma is sok
Stabális és egyéb fő tiszteket 's közembereket el-
fogtunk, 's még most is fogunk szünetlen, de
ezeknek számjokat még most nem tudom meg
határozni. A' Császári és egyéb magános bagá-
zsia, mely elfogattatott, oly sok, hogy 1/2 négyszeg
verstét lep-el, úgy hogy nem is mehetnek
miatta seregeink; három kompániákat kellett ki-
rendelnünk, hogy tsak aonyi utat tsináljanak
közte, a' hol seregeink elmehessenek. Ezen ba-
gázsianak nagy része Moskaui ló, szekér, 's
egyéb holmi. Azon a' sok nyereségen kívül,
mellyre seregeink szert tettek, sok ezüst és egyéb
templomi készületeket vissza kaptunk; mellye-
ket az ellenség Moskauban halmozott vala össze.
Ezek már most össze gyűjtettetvén a' Moskaui
fő Kommendánshoz küldtetnek. Midőn olly
szerentsés vagyok, hogy ezekről való legaláza-
tosabb tudósításomat Felségedhez küldöm, egy-
szersmind a' Felséged lábai eleibe egy ellenséges
zászlót is letészek. —

„A' mi elesteből és sebesebből álló vesz-

tésünk ezen napok alatt többre telt 3000 emberknél.“

Wilnába az Adm. Tschitschagoff ármádiája ment-bé legelőbb; az ő előljáró tsapatja a' Gen. *Czaplitz* vezérlése alatt Decz. 10-dikén érkezett-meg oda, minekutánna onnét a' Frantzia seregek néhány óráig tartott verekedés után eltávoztak volna. Maga Tschitschagoff 11-dikén érkezett-meg az ármáda' nagyobb erejével. Ugyan ezen napon délutáni négy órakor tartotta ott Hertzeg *Kutusow* a' maga bemenetelét.

Warschauból ezeket írták Januárius 2-dikán: —

„A' Hertzeg *Schwarzenberg* vezérlése alatt lévő Austriai Cs. K. segítő ármáda' fő hadiszállása December 29-dikén *Pultuskban* (a' *Narew* mellett) volt. A' véle összeszatoltatva lévő Frantzia és Szakszoniai seregek' vezére Gen. Gróf *Reynier* pedig ugyan azon napon *Stanislawow* mellett *Dobre* nevű faluban állott a' maga hadi szállásával. —

„Hertzeg *Schwarzenberg* maga Dec. 30-dikán ide *Warschauba* érkezvén, máig itt tartózkodott; ma vissza tért a' fő hadiszállásra.

„A' Nápolyi Királytól való leg újabb tudósításunk Dec. 29-dikén költ *Königsbergben*. A' van benne, hogy a' *Tarenti* Hertzeg (M. Magdonald *Tilsitnél*, egy oda előre nyomult Orosz előjáró tsapatot meglepven, 2 Bataliont elfogott és 2 ágyút elvett tőle (a' napja ezen történetnek nem fordul elő). —“ (Már írtuk a' közeli Kurirban egy tudósítás után, hogy a'

M. Magdonald serege még Dec. 14-dikén *Mitau-nál* állott volna. A' Dec. 29-dikén költ Berlini újságban azt olvassnk, hogy a' Mitau leg újabb újság levelek még Dec. 16-dikán Prüssziai censurával indultak meg Mitauból, de leg kisebb emlékezetet sem tettek az ott álló ármádáról. Feljebb azt íránk, hogy M. Magdonald Tilsinél verekedett, Ezeknek a' három féle egymással ellenkezni láttató tudósításoknak megfelytelését tehát a' következő napoktól várjuk).

A' Berlini újság szerint így írtak Königsbergből Dec. 23-dikán: —,

„A' még itt lévő *Neufchateli* Hertzeg (Major Generális) ilyen tábori parantsolatot hirdettetett - ki : —,

„A' *Dantzka* és *Marienburgi* várak, hasonlóképpen e' *Marienwerderi* és *Thorni* hídfedező sántzok, ostromlás alatt való állapotban lenni kihirdettetnek. Az ott lévő fő vezérek, ágyúzó és indzsinőr Generálisok, és az ármáda Kasznárja, megtenni köteleztetnek az ahhoz kívántató intézeteket. Gen. Gróf *Luribossiere* helyébe Osztályos Gen. *Eble* az ártília fő vezérévé, Gen. Gróf *Chasseloup* helyébe pedig Osztályos Generális *Haxo* az indzsinőri kar' fővezérévé neveztettek. —“

„Költ Gumbinnenben, a' fő hadi szálláson, Dec. 18 dikán.“

Frantzia Birodalom.

Mint hogy az a' Német újság, mellyből a' közelébb költ M. Kurir 29-dik lapjának végén találtató Párisi tikkelyt vettük, azt mondja, hogy hibából történt, hogy ő azt írta, hogy

azon tziikkelyt a' Monitörből vette volna, mint hogy annak kiadója a' *Journal de l'Empir* és nem a' Monitör volt: tehát ezt megjegyezni mi is ilendőnek tartottuk. A' Monitör csak ennyit írt erről a' katonai parádéről: — „Dec. 27-dikén nagy katonai parádé volt a' Thüillieria palota udvarán. Császár ő Felsége megmustrálta a' Császári testőröz és Párisi őrző seregeket.“

A' Párisi Monitör már harmadik versben említi, hogy különböző-különbő Departamentombéli Cohorsok kérő leveleket intéztek légyen a' Hadi Ministerhez, az eránt, hogy engedtessek meg nekik, hogy a' nagy armádának ditsőségében ők is részt vehessenek, 's azzal valamint a' ditsőségben úgy a' veszedelmekben is osztozhassanak. Csak egy versben hét ilyen cohorsokat nevezett meg a' Monitör. A' Hamburgban fekvő Cohorsok azt kívánják meghatározva, hogy ők a' 11-dik szakasz armadához rendeltessenek, a' melynek Marschal *Augereau* a' vezére.

Dec. 29-dikén a' Finantziái Tanátsban ültelől *Napoleon* Császár, a' melly reggeli 8 órától fogva 12-tóig tartott. Azután vadászni ment a' Versaliai erdőbe.

Annak a' *Rabbe* nevű, Párisi testőröz seregbeli Obersternek halálos sententziáját, ki az Ex-Generális *Mallet* özszeesküvésében való részesülésért halálra ítéltetett de az ő megölettetése akkor elhalasztatott vala, holtig tartó fogságra változtatta által a' Császár.

Marschal *Massena* Nizzába érkezett igen elgyengült egészségben. Csak a' hazájából meg szokott levegőtől remélik, hogy még helyreálhat egészsége.

A' minap Párisban Oktob. 23-dikán kiüött de még első fellobbanásában szerentsésen kiöltött revoluziőnak históriájára nézve 12 aktákat hirdettetett ki az Országlószék. Látni lehet ezekből rövid summa szerént, hogy a' Sequanai (Párisi) Departamentom' Préfektusa Gróf *Frochot* abban hibázott, hogy nem mutatott olyan elmebéli jelenvalóságot és eltökéllettséget, a' millyent az ő hivatala, a' birodalom' constituziója, és a' környülállások kívántak tőlle. Így stéltek a' Státustanátsnak minden tagjai felőlle. kiket ezen tárgy eránt égyégyen megkérdezett a' Császár. Megesmeték közönségesen azt, hogy ő (t. i. Gróf *Frochot*) nem volt ugyan részes az özszeesküvésnek; és ezen tekintetben nem is fér hozzá semmi gyanú: hanem, letett hitéről és köteletségéről gyáva szívűséggel elfelejtkezett. Erre nézve javasolták a' Statustanátsosok mindnyájan az ő letétettetését, a' mint azt a' Császár meg is határozta.

Leg nevezetesebb a' feljebb említett akták között az Ex-Generális *Malet*' levele a' Párisban lévő 10-dik Cohors' vezéréhez *Soulier*hez, azért, hogy ebből leg inkább által lehet látni, miben állott légyen ezen özsze-esküvésnek minéműsége. Ezt a' levelet úgy írta *Malet*, vagy úgy titulálta magát, mint: *A' Párisi Jegyveres erő' fő vezére*. Költ a' levél: *Az ő fő hadi szállásán a' Vandoime piatzán, Oktober 23-dikán, reggeli 1 órakor.* — A' levél foglalatja ez; —,

„Komendáns Úr! Meg parantsoltam Gen. Lamottének, hogy egy Politziai Biztosnak társaságában menjen az úr Kaszármájába, hogy az,

úr vezérlése alatt lévő Cohors előtt a' Senátusnak azon consultumát olvassa fel, melyben az a' Császár halálát és a' Császári országlás eltöröltetését kijelenteti. Ez a' Generális közleni fogja az úrral azt a' parantsolatot is, melly szerint az úr Brigadéros Generálissá nevezett, és egyszersmind azt is meg fogja mondani az úrnak, hogy mik legyenek teljesítendő kötelességei. —

„Az Úr a' maga Cohorsát leg nagyobb sítséggel és tisztelettel fegyverkeztesse fel. Ezen kettős céljának elérhetése végett, tiltsameg az úr, hogy a' Kaszármából eltávozva lévő tisztek a' dologból semmit meg ne tudjanak. Azokat a' Kompániákat, mellyeknél egy tiszt sem fog jelen lenni, kommandirozhatják a' strázsamesterek. Megvirradván, ekkor a' Kaszármába hazaérkező tiszteket el lehet küldeni a' Grevepiatzra, a' hol megtalálhatják Kompániáikat, a' a' mellyek ide fognak vissza gyülekezni azután, minekutánna ezekkel az Úr a' Gen. *Lamotte* parantsolatait teljesítette. Minekutánna az úr mind ezeket a' parantsolatokat teljesítette, jelenjen meg maga is a' Grevepiatzon, és vegye által az Úrnak rendeltetett Generálisságot. Az itt megnevezett seregek az úr vezérlése alá fognak tartozni, ú. m: — 1) a' maga mostani Cohorsa; 2) a' *Veteránusok*' 2 dik Batalionjának két Kompániái; 3) a' Párisi testőrző Regiment első Batalionjának egy Kompániája; 4) a' Párisi testőrző Dragonyosok közül 25 ember; 5) az a' testőrző sereg, mellyet az úr maga ott álva fog találni. —

„A' Tanátsháznak és az oda való bémene-
teleknek jó móddal leendő elfoglaltatásokra kí-
vántató minden készüléteket tegyen: meg az úr.
A' Sz. János temploma' tornya mellé egy tsopor-
tot kell rendelni, azért, hogy a' harangokat, mi-
helyest kívántatni fog, azonnal fere lehessen ver-
ni. Mikor mind ezeket véghez vitte az úr, men-
jen az úr a' Préfektushoz, ki a' Tanátsháznál
lakik, és adja által néki ezt a' tsomó írást. Be-
széljen véle az úr, hogy a' Provisoriai Kormány-
szék' számára rendeljen egy szobát a' Tanáts-
háznál, 's az én Generál-Stábom számára is egyet,
a' melly ott reggel 8 órakor meg fog jelenni.
Ha Biztosok mennek töllem az úrhoz, ezek kár-
tyáttartoznak elémutatni, mellyen éppen az a'
stempel található, a' mellyet ezen parantsolat
alatt szemlél az úr. Ezen Biztosokkal együtt úgy
intézheti - el az úr a' dolgokat, mint a' környül-
állások fogják az én jelen nem létem alatt kí-
válni. Mindenekben, a' mik ezen hivatalsze-
rént való rendelésben található nem fognak, az
úr böltsességire, tapasztalására, és patriotismu-
sára bízom magamat. Ha a' Komendáns úr
ezen rendeléseket pontosan telyesíti, tudja-meg,
hogy a' hazának, a' melly háládatos fog az úr-
hoz lenni, fontos szolgálatokat teszen. —“

(Itt a levél végén találtatott „Malct. 1
egy kerek bélyeg (stempel),
és egy L. betű).

J e l e n t é s.

A' Kir. Kamara Ungvári uradalmában ugyan-
tsak Ungvár városában helyhezteret: Zatrapa
Pál volt Apathecájának licitatio által leendő 's
kijelöltetett eladása e' folyó esztendőnek 23-dik
Januáriusára tététt által, melly is ehezképpest
mind azoknak tudokra adatik, kiknek ezen pa-
tikának megvásárlásához kedvek van.

P. D.,